

КАФЕДРА КОМПОЗИЦІЇ, ІНСТРУМЕНТОВКИ ТА МУЗИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Педагогічна практика

Освітній ступінь

«Магістр»

Курс

1-2

Спеціальність

В5 «Музичне мистецтво»

Семестр

2-3

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Композиція

Статус

Обов'язкова

ECTS

3

Годин

90

Аудиторні

34

Практичні

34

Самостійна
робота

56

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Ковалінас Микола Анатолійович , кандидат мистецтвознавства, в. о. професора кафедри композиції, інструментовки та музично-інформаційних технологій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Щириця Дмитро Олексійович , кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента кафедри композиції, інструментовки та музично-інформаційних технологій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0001-9784-2201
e-mail	eidosnouman@gmail.com dmytro_s@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет «Педагогічна практика» є важливим етапом у процесі професійної навчально-методичної підготовки студентів-композиторів до викладацької діяльності та спрямований на забезпечення всіх необхідних умов набуття теоретичних і практичних педагогічних знань, умінь і навичок для викладання спеціальних дисциплін творчо-фахового спрямування у системі вищої музичної освіти, а також індивідуальної фахової педагогічної діяльності, зокрема, таких поширених форм як майстер-класи, курси сучасної композиції тощо.

Головна мета даного предмету – виховання композитора, здатного передавати свої знання, працюючи в закладах освіти. Передовсім вихованець композиторського факультету академії повинен володіти практичними методами навчання основним фаховим дисциплінам, до яких належать композиція та інструментування як визначальні для спеціалізації. Зважаючи на те, що методика викладання інших фахових дисциплін має багато спільного з ними, вона може бути опанована додатково або самостійно. Практична педагогіка з композиції має за мету сприяти реалізації теоретичних знань та практичних навичок, отриманих студентами в навчальному процесі у практичній педагогічній діяльності.

Не менш важливим аспектом курсу є комплексна професійно-музична підготовка та оптимізація процесу проходження студентами педагогічної практики з навчальних дисциплін фахового спрямування, встановлення постійного та різнобічного контакту між творчим керівником та студентом. Практичне та методичне наповнення предмету забезпечує керівник практики, який у багатьох випадках є, водночас, педагогом з фаху, спираючись передовсім на власний професійний та педагогічний досвід і навчально-педагогічну майстерність, а також виходячи з індивідуальних можливостей студента, що власне проходить практику, і студентів молодших курсів, що беруть участь у навчально-виховному процесі як учні, згідно індивідуальних планів останніх та загальних програм з композиції та інструментування.

Особливістю навчання таким предметам як композиція та інструментування є його індивідуальний характер. Саме тому вибір конкретних методів, завдань, їх послідовності залежить від здібностей, схильностей та можливостей учня або студента. Отже, уміння розкрити можливості учня є однією з головних навичок, яку має опанувати майбутній педагог. Також він повинен знати основні форми та розуміти принципи індивідуальної роботи з учнем (студентом).

Курс практичної педагогіки з композиції студент проходить, навчаючи студентів молодших курсів за темами, визначеними його педагогом, а також спостерігаючи пасивно за процесом навчання «Фах (Творчість)» та «Інструментуванню». Основним завданням цієї практичної дисципліни є здобуття студентами композиторського факультету фахових навичок роботи зі студентами-композиторами молодших курсів із застосуванням знань та професійних умінь, здобутих під час фахового навчання у спеціальних класах композиції та інструментування, а також основних положень курсів психології творчості та музичної педагогіки вищої школи. Одночасно студенти знайомляться з іншими чинниками організації творчого навчально-виховного процесу.

Педагогічна практика з композиції проводиться для студентів освітнього ступеню «магістр» спеціалізації «композиція» у 2-му та 3-му семестрах. Педагоги-консультанти повинні сприяти вихованню знань у практикантів: зацікавленого та творчого ставлення до педагогічної роботи, почуття відповідальності перед колегами, готовності до взаємодопомоги, прагнення до поглиблення знань та самовдосконалення. Програмою передбачено відвідування (пасивна практика) студентами занять з фахових дисциплін у інших викладачів кафедри з метою ознайомлення з різними авторськими педагогічними методиками задля поглиблення досвіду проведення аудиторних занять та набуття й розширення власної стратегії практичної підготовки.

В кінці курсу студенти набувають комплексу знань, умінь та навичок що закріплюються у практичній діяльності, проведенні відкритого уроку в присутності педагога-консультанта та інших викладачів спеціальних дисциплін. За результатами активної аудиторної роботи та відкритого уроку практикант отримує залік.

Обсяг курсу: 90 годин, з яких 34 – аудиторних практичних занять та 56 годин – самостійної роботи, які розраховані на два семестри. В кінці курсу студенти складають диференційований залік.

За результатами вивчення курсу студент повинен знати:

- основні методи роботи зі студентом, необхідні для викладання фахових предметів за спеціалізацією «Композиція»;
- специфіку застосування педагогічних принципів у процесі вивчення фахових композиторських дисциплін;
- закономірності індивідуальної роботи зі студентом;
- володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- розуміти специфіку предметів, які входять до композиторського фаху, включаючи творчу складову.

Також студент повинен вміти:

- застосовувати термінологічно-категоріальний апарат музичного мистецтва у педагогічному процесі;
- користуватися методологічним апаратом з урахуванням творчої специфіки предметів;
- проводити заняття зі студентом, використовуючи необхідні методичні підходи відповідно до теми та рівня підготовки студента;
- використовувати основні форми педагогічної роботи на заняттях у класі фахових дисциплін;
- володіти навичками індивідуальної роботи зі студентом;
- наочно та доступно пояснювати навчальний матеріал;
- практично застосовувати знання та навички, здобуті у процесі вивчення фахових дисциплін, на заняттях із студентами.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити

переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача

ПРН 9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

ПРН 10. Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

ПЕРЕКЛІК ТЕМ

Тема 1. Індивідуальний підхід до студента як основа мистецького навчання.

Тема 2. Виявлення творчих схильностей та можливостей студента.

Тема 3. Мотивація у композиторській діяльності.

Тема 4. Особливості творчого процесу композитора.

Тема 5. Планування на заняттях з творчості.

Тема 6. Зворотний зв'язок на індивідуальних заняттях із студентом.

Тема 7. Робота над експонуванням музичного матеріалу в музичному творі.

Тема 8. Робота над основними засобами виразності у процесі написання музичного твору.

Тема 9. Робота над розвитком музичного матеріалу в музичному творі.

Тема 10. Робота над фактурою музичного твору.

Тема 11. Робота над загальною структурою музичного твору.

Тема 12. Експонування музичного матеріалу в малих формах (рондо, варіаціях).

Тема 13. Розвиток музичного матеріалу у малих формах (рондо, варіаціях).

Тема 14. Особливості варіаційного циклу. Вибір теми.

Тема 15. Структура варіаційного циклу.

Тема 16. Робота над композицією твору: малі форми.

Тема 17. Робота над композицією твору: рондальні форми.

Тема 18. Робота над композицією твору. Варіаційні форми.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Індивідуальні практичні заняття, аналітичні практикуми.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотні матеріали відповідного спрямування за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами, насамперед, використовуються інструмент (фортепіано), аудіо- та відеоапаратура, а також сучасні комп'ютерні та інші інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення окремих спеціальних навчальних завдань. Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури

навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, ZOOM та інші платформи зв'язку.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

До методів контролю насамперед належить регулярне спостереження викладача за заняттями практиканта під час активної педагогічної практики з наступним аналізом помилок та розглядом способів їх виправлення, перевірка консультантом планування найближчих уроків та доцільності використання на цих заняттях конкретних методик, а також постійний зворотний зв'язок «практикант-педагог» на індивідуальних заняттях.

Залік проходить у вигляді уроку практиканта зі студентом молодших курсів або контрольної бесіди за результатами попередніх проведених уроків.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування занять	30
2.	Аналітичні практикуми	10
3.	Виконання завдань з самостійної роботи	30
3.	Залік	30
5.	Всього	100

Критерії оцінювання

Вимоги	Оцінки за національною шкалою	Оцінка ECTS	Сума балів
Оцінка „ відмінно ” ставиться студенту, який у повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал та практичні навички, виявив достатньо глибоке розуміння предмету, продемонстрував під час проведення занять високий рівень здатності до педагогічної діяльності.	Відмінно	A	90-100
Оцінка „ добре ” ставиться студенту, який в повному обсязі опанував теоретичний та практичний матеріал, виявив достатні знання та уміння, проте його педагогічні практичні заняття містили не дуже суттєві помилки.	Добре	B	82-89
При оцінюванні та диференціації балів враховується обсяг та характеристика виконання самостійної роботи, а також робота на індивідуальних заняттях.	Добре	C	74-81
Оцінка „ задовільно ” ставиться студенту, який несистематично засвоював теоретичний та практичний матеріал, а його практичні заняття містили суттєві помилки.	Задовільно	D	64-73

При оцінюванні та диференціації балів враховується обсяг та характеристика виконання самостійної роботи, а також робота на індивідуальних заняттях.	Задовільно	E	60-63
Оцінка „незадовільно” ставиться студенту, який проявив недостатнє усвідомлення та інертність в оволодінні теоретичними засадами, не виконав практичну програму, виявив фрагментарні знання і відсутність необхідних умінь; його практичні заняття містили значні та системні недоліки.	Незадовільно	FX	35-59
Оцінка «незадовільно» ставиться студенту, який не виконав програмні вимоги, продемонстрував надзвичайну інертність та низький рівень практичних знань, а також систематично не виконував самостійної роботи.	Незадовільно	F	1-34

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Однією зі складових курсу є відвідування камерних та симфонічних концертів, а також занять педагогів за відповідними курсами.

Можлива також підготовка окремими студентами виступів на вузівських та міжвузівських науково-практичних конференціях з їх подальшим оформленням для публікації у фахових та інших виданнях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Партитури (та інші матеріали – графічні й акустичні) музичних творів різних жанрів і музичних епох відповідно до індивідуального плану практики.

Рекомендованими можуть бути видання, пов'язані з темами основних курсів, на базі яких відбувається проходження практики (див. літературу, представлену в програмах базових дисциплін: композиції та інструментування).